

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХӨА-2023/49/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Мөрөн сум
2023 он

Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,

тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар

Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatar@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б. Тэгшдэлгэр

Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Б.Давааням

Утас: 92113932 Цахим хаяг: davaanyamb@audit.gov.mn

Аудитор: Л.Мөнх-Оргил

Утас: 99039344 Цахим хаяг: orgil.ikhuul@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.Аудитын санал дүгнэлт	3
Асуудлыг онцолсон хэсэг	3
Аудитын гол асуудал.....	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	11
3. Аудитын тайлан	11
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	11
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	12
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	12
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	13
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	14
4.1 Ерөнхий зүйл	14
4.2 Материаллаг байдал	14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	15
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	15
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	15
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	16
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	16
5. Аудитын илрүүлэлт	16
5.1 Залруулсан алдаа	16
5.2 Төлбөрийн акт	16
5.3 Албан шаардлага	16
5.4 Зөвлөмж.....	17
6. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

0023.02.04 № 01/166
танай _____-ны № _____-т

ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН ЖАРГАЛАНТ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА Ж.АМАРТҮВШИН
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр 26.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө худалдан авч, ОНХСангийн хөрөнгө, Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 68.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр шилжүүлэн авч, нийт 94.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгүүдийг хүлээн авч бүртгэсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Санхүүгийн тайлангийн төлөвлөлтийн шатанд тооцсон эрсдэлийн хүрээнд нэмэлт төсвийн гүйцэтгэл, үндсэн хөрөнгө, бараа материал, урсгал зардал болон Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж үзээд үндсэн хөрөнгө, бараа материалын данс бүртгэлтэй холбоотой 23.8 сая төгрөгийн алдааг аудитын хугацаанд залруулж, зардлын эдийн засгийн ангилал зөрчиж гүйлгээ гаргасан 2.7 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж, Төсвийн хөрөнгөөр хилийн цэсийн самбар, хаалга барьсан 21.2 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга нь Сумын засаг даргатай 2022 онд хэрэгжүүлэх гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө байгуулж, хэрэгжилтийг 88.4 хувьтай биелүүлж ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	103,882,157.28	113,982,052.90
33	АВЛАГА	235,000.00	3,735,595.62
335	Бусад авлага	235,000.00	3,735,595.62
3351	Байгууллагаас авах авлага	235,000.00	3,735,595.62
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	90,783,207.28	97,584,507.28
351	Түүхий эд материал	11,748,400.00	11,023,400.00
35130	Эм боох материал	11,748,400.00	11,023,400.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	2,350,000.00	00.00
354	Хангамжийн материал	76,684,807.28	86,561,107.28
35410	Бичиг хэргийн материал	681,200.00	896,500.00
35420	Аж ахуйн материал	4,084,280.00	4,301,180.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,961,700.00	00.00
35450	Барилгын засварын материал	3,944,200.00	3,199,000.00
35460	Хүнсний материал	1,000,000.00	00.00
35470	Бусад хангамжийн материал	63,013,427.28	78,164,427.28
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	12,863,950.00	12,661,950.00
36300	Тэжээлийн нөөц	11,911,450.00	11,709,450.00
36600	Бусад нөөц	952,500.00	952,500.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,263,043,166.49	3,181,804,257.92
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,263,043,166.49	3,181,804,257.92
392	Биет хөрөнгө	3,175,325,529.69	3,094,146,621.12
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,091,659,858.00	3,149,198,158.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-379,372,487.81	-477,280,756.00
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	319,745,700.00	326,312,366.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-90,241,699.86	-131,359,445.94
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	126,534,287.10	157,416,319.10
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-44,225,610.14	-62,954,987.89
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	23,979,667.55	23,979,667.55
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-15,739,007.67	-18,037,408.04
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	32,000,000.00	32,000,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-6,399,999.96
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	147,516,574.50	147,516,574.50
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-36,795,939.81	-46,508,054.03
39217	Ном	264,187.83	264,187.83
393	Биет бус хөрөнгө	87,717,636.80	87,657,636.80
39301	Програм хангамж	3,980,400.00	3,980,400.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,835,400.00	-3,895,400.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	87,572,636.80	87,572,636.80
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,366,925,323.77	3,295,786,310.82
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,736,896.00	00.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,736,896.00	00.00
413	Өглөг	1,736,896.00	00.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1,736,896.00	00.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,365,188,427.77	3,295,786,310.82
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,365,188,427.77	3,295,786,310.82
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	3,010,256,554.27	3,010,256,554.27
51101	Өмч: - төрийн	3,010,256,554.27	3,010,256,554.27
512	Хуримтлагдсан үр дүн	161,832,559.18	92,430,442.23
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	161,832,559.18	161,832,559.18
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-69,402,116.95
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	193,099,314.32	193,099,314.32

6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,366,925,323.77	3,295,786,310.82
---	--	-------------------------	-------------------------

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,335,167,620.00	893,670,853.20
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	372,559,613.00	81,165,298.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	372,559,613.00	81,165,298.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	372,559,613.00	81,165,298.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,133,480.00	00.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	363,426,133.00	81,165,298.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	962,608,007.00	812,505,555.20
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	96,405,307.00	55,679,355.20
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	96,405,307.00	12,246,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	43,433,355.20
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	866,202,700.00	756,826,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	866,202,700.00	756,826,200.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	790,659,696.11	963,072,970.15
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	695,014,795.11	813,662,970.15
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	638,800,225.52	696,307,664.47
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	271,473,049.00	268,471,271.69
210101	Үндсэн цалин	271,473,049.00	223,223,649.69
210102	Нэмэгдэл	00.00	45,247,622.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	34,409,817.73	33,248,748.21
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,014,750.73	23,126,851.33
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,882,731.00	2,684,713.22
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,048,471.00	1,982,468.38
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	469,228.00	495,883.84
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,994,637.00	4,958,831.44
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	33,824,899.00	37,225,776.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,269,336.00	8,414,175.00
210302	Түлш, халаалт	26,555,563.00	28,811,601.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	56,897,403.68	56,312,244.00
210401	Бичиг хэрэг	2,674,900.00	4,132,370.00
210402	Тээвэр, шатахуун	33,618,904.00	34,785,174.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,358,709.68	3,441,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,865,250.00	4,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,631,720.00	9,953,700.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,747,920.00	00.00
2105	Нормативт зардал	00.00	725,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	00.00	725,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	00.00	15,000,000.00
210604	Урсгал засвар	00.00	15,000,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,500,000.00	2,751,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,500,000.00	2,751,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	85,823,463.00	78,999,573.00

**Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	84,623,660.00	77,138,580.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	52,000.00	99,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	50,000.00	97,474.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	22,000.00	80,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	895,000.00	800,000.00
210807	Газрын төлбөр	180,803.00	784,519.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	152,871,593.11	203,574,051.57
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	31,812,582.00	27,348,145.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	121,059,011.11	176,225,906.57
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	56,214,569.59	117,355,305.68
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	37,389,150.00	41,448,774.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	496,700.00	14,700,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	00.00	18,078,800.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,984,300.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	12,908,150.00	8,669,974.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	18,825,419.59	75,906,531.68
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	95,644,901.00	149,410,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	95,644,901.00	149,410,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	95,644,901.00	149,410,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	544,507,923.89	-69,402,116.95
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,507,045.14	00.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,507,045.14	00.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-1,507,045.14	00.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	543,000,878.75	-69,402,116.95

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,010,256,554.27	196,086,044.32	384,155,049.57	2,822,187,549.02
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,010,256,554.27	196,086,044.32	381,168,319.57	2,825,174,279.02
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	543,000,878.75	543,000,878.75
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,010,256,554.27	193,099,314.32	161,832,559.18	3,365,188,427.77
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,010,256,554.27	193,099,314.32	161,832,559.18	3,365,188,427.77
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-69,402,116.95	-69,402,116.95
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,010,256,554.27	193,099,314.32	92,430,442.23	3,295,786,310.82

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
		/Төгрөгөөр/	
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	971,741,487.00	812,505,555.20
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	9,133,480.00	00.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	9,133,480.00	00.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	9,133,480.00	00.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,133,480.00	00.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	962,608,007.00	812,505,555.20
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	96,405,307.00	55,679,355.20
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	96,405,307.00	12,246,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	43,433,355.20
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	866,202,700.00	756,826,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	866,202,700.00	756,826,200.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	656,865,444.00	637,043,855.20
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	656,865,444.00	637,043,855.20
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	600,017,324.41	519,058,523.52
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	268,881,617.22	274,376,453.10
210101	Үндсэн цалин	208,714,617.22	224,313,724.50
210102	Нэмэгдэл	60,167,000.00	44,962,325.00
210104	Урамшуулал	00.00	5,100,403.60
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	34,750,003.51	32,816,058.42
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,256,843.51	22,622,266.93
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,571,785.47	2,661,357.90
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,057,118.76	2,128,946.37
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	442,223.65	491,352.37
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,422,032.12	4,912,134.85
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	35,966,365.00	36,000,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,319,336.00	8,414,175.00
210302	Түлш, халаалт	28,647,029.00	27,585,825.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	51,361,263.68	53,979,400.00
210401	Бичиг хэрэг	4,155,000.00	3,913,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	22,654,754.00	34,033,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,720,709.68	3,441,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,793,300.00	4,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,037,500.00	8,592,300.00
2105	Нормативт зардал	1,500,000.00	00.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,500,000.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,500,000.00	20,000,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,500,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	00.00	20,000,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,500,000.00	2,751,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,500,000.00	2,751,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	159,317,443.00	68,941,493.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	158,117,640.00	67,080,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	52,000.00	99,000.00

Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	50,000.00	97,474.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	22,000.00	80,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	895,000.00	800,000.00
210807	Газрын төлбөр	180,803.00	784,519.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,240,632.00	30,194,119.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,240,632.00	30,194,119.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	56,848,119.59	117,985,331.68
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,022,700.00	42,078,800.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	14,700,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	00.00	18,078,800.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,984,300.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	14,038,400.00	9,300,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	18,825,419.59	75,906,531.68
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	18,825,419.59	75,906,531.68
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	314,876,043.00	175,461,700.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	314,876,043.00	175,461,700.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	314,876,043.00	175,461,700.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	314,876,043.00	175,461,700.00
223001	Бусад хөрөнгө	112,166,051.00	149,410,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	202,709,992.00	26,051,700.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-314,876,043.00	-175,461,700.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	596,826,200.0	546,867,104.5	49,959,095.5	91.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	596,826,200.0	546,867,104.5	49,959,095.5	91.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	554,747,400.0	504,788,304.5	49,959,095.5	91.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	294,233,400.0	274,376,453.1	19,856,946.9	93.3
210101	Үндсэн цалин	241,520,700.0	224,313,724.5	17,206,975.5	92.9
210102	Нэмэгдэл	52,712,700.0	44,962,325.0	7,750,375.0	85.3
210104	Урамшуулал	00.0	5,100,403.6	-5,100,403.6	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	36,875,000.0	32,816,058.4	4,058,941.6	89.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,422,200.0	22,622,266.9	2,799,933.1	89.0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,863,000.0	2,661,357.9	201,642.1	93.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,290,600.0	2,128,946.4	161,653.6	92.9

**Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

210204	Ажилгүйдлийн даатгал	572,600.0	491,352.4	81,247.6	85.8
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,726,600.0	4,912,134.9	814,465.2	85.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,000,000.0	36,000,000.0	00.0	100.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,000,000.0	8,414,175.0	-414,175.0	105.2
210302	Түлш, халаалт	28,000,000.0	27,585,825.0	414,175.0	98.5
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	45,101,100.0	45,101,100.0	00.0	100.0
210401	Бичиг хэрэг	3,500,000.0	3,500,000.0	00.0	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	28,201,100.0	28,745,100.0	-544,000.0	101.9
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,900,000.0	3,356,000.0	544,000.0	86.1
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,000,000.0	4,000,000.0	00.0	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,500,000.0	5,500,000.0	00.0	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	20,000,000.0	20,000,000.0	00.0	100.0
210604	Урсгал засвар	20,000,000.0	20,000,000.0	00.0	100.0
2107	Томилолт, зочны зардал	2,901,800.0	2,751,000.0	150,800.0	94.8
210702	Дотоод албан томилолт	2,901,800.0	2,751,000.0	150,800.0	94.8
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	60,734,400.0	46,456,393.0	14,278,007.0	76.5
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	58,595,400.0	44,595,400.0	14,000,000.0	76.1
210803	Даатгалын үйлчилгээ	99,000.0	99,000.0	00.0	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	160,000.0	97,474.0	62,526.0	60.9
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	80,000.0	80,000.0	00.0	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	800,000.0	800,000.0	00.0	100.0
210807	Газрын төлбөр	1,000,000.0	784,519.0	215,481.0	78.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,901,700.0	47,287,300.0	11,614,400.0	80.3
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,901,700.0	47,287,300.0	11,614,400.0	-19.7
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	42,078,800.0	42,078,800.0	00.0	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	42,078,800.0	42,078,800.0	00.0	100.0
213204	Ажил олгогчгоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	14,700,000.0	14,700,000.0	00.0	00.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	18,078,800.0	18,078,800.0	00.0	00.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,300,000.0	9,300,000.0	00.0	100.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	160,000,000.0	149,410,000.0	10,590,000.0	-06.6
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	160,000,000.0	149,410,000.0	10,590,000.0	-06.6
223001	Бусад хөрөнгө	160,000,000.0	149,410,000.0	10,590,000.0	-06.6
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	756,826,200.0	696,277,104.5	60,549,095.5	92.0
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	756,826,200.0	696,277,104.5	60,549,095.5	-08.0
132001	Орон нутгийн төсвөөс	756,826,200.0	696,277,104.5	60,549,095.5	-08.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	01.00	01.00	00.00	00.00
610001	Төсвийн байгууллага	01.00	01.00	00.00	00.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	28.00	28.00	00.00	100.0
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00	00.00	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21.00	21.00	00.00	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	02.00	02.00	00.00	100.0
620004	Гэрээт ажилтан	04.00	04.00	00.00	00.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	55,679,355.20
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	55,679,355.20
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	40,321,919.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9,678,300.00
210401	Бичиг хэрэг	413,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	5,288,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	85,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,892,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	22,485,100.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	22,485,100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,158,519.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,158,519.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	15,357,436.20
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,357,436.20
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	55,679,355.20
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	55,679,355.20
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	12,246,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	43,433,355.20
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газар нь хууль журамд заасан чиг үүргийг орон нутагт хэрэгжүүлэх, ард иргэдийг мэдээллээр хангах үндсэн чиг үүрэгтэй ажиллаж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үндсэн мэдээлэл, түүний гадаад орчин болон дотоод үйл ажиллагаа, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл явцыг судалж, ойлгосноор эрсдэлтэй асуудлыг тодорхойлж баримтжуулав.

Тайлант онд дараах хуулиуд шинэчлэгдэн баталж, мөрдсөн байна. Үүнд:

1. Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс хэрэгжиж эхэлсэн.
2. Төрийн бүх шатны байгууллага, нийтийн алба, тэдгээрийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн сахилга бат мөрдүүлж, ил тод байдлыг хангах, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, үрэлгэн байдлыг хязгаарлах хяналт тавихад чиглэсэн "Төрийн хэмнэлтийн тухай" хууль хэрэгжиж эхэлсэн.
3. Төрийн үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоолоор тогтоосон ба 2022 оны 192 дугаар тогтоолоор эрүүл мэндийн салбараас бусад төрийн үйлчилгээний

байгууллага болон төрийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад туслах албан тушаалын цалингийн доод хэмжээг өөрчлөн тогтоосон байна.

Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-д заасны дагуу дотоод хяналт шалгалт хийх дотоод хяналтын зөвлөлийг Засаг даргын тамгын газрын даргын 2022 оны 02 сарын 17-ны өдрийн А/04 тоот тушаалаар томилсон байна. Дотоод хяналтын зөвлөл нь 2022 онд дотоод хяналт хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө гаргаж батлуулаагүй, дотоод хяналтыг хийж хэрэгжүүлээгүй байна.

Тус байгууллага нь аймгийн Засаг даргын 2019 оны А/375 дугаар захирамжаар баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. Тус Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зарим журам заавар шинэчлэгдсэн тул тус бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулах шаардлага тулгараад байна. Гэхдээ санхүү, төсөв нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа УСНББОУС, Сангийн яамнаас гаргасан журам, зааврыг мөрдөж ажилласан байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг мөнгөн сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна гэж үзлээ. Гэхдээ санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг бэлтгэхдээ Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн холбогдох заалтуудын дагуу иж бүрэн бэлтгэж ирүүлээгүй байна. Тухайлбал: Санхүүгийн тайлангийн толилуулгыг бэлтгээгүй, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлбар тодруулга хийгээгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 71.1 сая төгрөгөөр буюу 2.1 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Дансны авлага	0.2	3.7	3.5
Бараа материал	103.6	110.2	6.6
Үндсэн хөрөнгө	3,175.3	3,094.1	(81.2)
Биет бус хөрөнгө	87.7	87.7	(0.1)
Нийт хөрөнгө	3,366.9	3,295.8	(71.1)
Эздийн өмч	3,010.3	3,010.3	-
-төрийн	3,010.3	3,010.3	-
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	193.1	193.1	-
Хуримтлагдсан үр дүн	161.8	92.4	(69.4)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	3,366.9	3,295.8	(71.1)

- Татварын хэлтсээс 3.7 сая төгрөгийн авлагатай байгаа ба харилцагч байгууллагатай тооцоо нийлж баталгаажуулсан байна.
- Бараа материал данс нь тайлант онд 121.6 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 115.0 сая төгрөгөөр хасагдсан байна. Бараа материал дансны эцсийн үлдэгдэл 110.2 сая төгрөг болж өмнөх оноос 6.6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.
- Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 81.2 сая төгрөгөөр буурсан байна. Үүнд:

Төсвийн хөрөнгөөр 26.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө худалдан авч, ОНХСангийн хөрөнгө, Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 68.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр шилжүүлэн авч, нийт 94.8 сая төгрөгөөр үндсэн хөрөнгө нэмэгдэж, тайлант оны элэгдлийн зардал 176.2 сая төгрөгөөр хасагдсан байна.

- Хуримтлагдсан үр дүн данс 69.4 сая төгрөгөөр буурсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 548.4 сая төгрөгөөр төлөвлөж санал хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн саналаас 120.7 сая төгрөгөөр нэмж орон нутгийн төсвөөс санхүүжих дүнг 669.1 сая төгрөгөөр баталсан байна. Сумын ИТХ-ын 2022 оны 07 дугаар сарын 07-ны 14 дугаар тогтоолоор тус байгууллагын төсвийг 87.7 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлж 756.8 сая төгрөг болгож тодотгон баталсан байна. Тус байгууллагын 2022 оны төсвийг 2021 оны төлөвлөгөө гүйцэтгэлтэй харьцуулбал дараах байдалтай байна. Үүнд:

Үзүүлэлт	2022 оны батлагдсан төсөв	2021 оны		Төлөвлөгөөтэй харьцуулсан дүн	/сая төгрөгөөр/ Гүйцэтгэлтэй харьцуулсан дүн
		төлөвлөгөө	гүйцэтгэл		
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	756.8	867.2	849.7	110.4	92.9

Хүснэгтээс харахад: 2022 оны төсвийг батлахдаа 2021 оны төлөвлөгөөнөөс 110.4 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлээс 92.9 сая төгрөгөөр хасаж баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 3 хөтөлбөрийн 10

зориулалт арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 756.8 сая төгрөгийн төсөв баталсан ба үүний 238.2 сая төгрөг нь аймгийн төсвөөс өгсөн санхүүгийн дэмжлэг, 427.9 сая төгрөг орон нутгийн төсвөөс, урьд оны үлдэгдлээс 90.7 сая төгрөгөөр санхүүжихээр төсөв баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрт 756.8 сая төгрөгийн эх үүсвэрийг хүлээн авсан ба батлагдсан төсвөөс 60.5 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн үйл ажиллагааны нийт зардлын гүйцэтгэл 546.8 сая төгрөг буюу 91.6 хувь, хөрөнгийн зардлын гүйцэтгэл 149.4 сая төгрөг буюу 93.3 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Тайлант оны төсвийн үлдэгдэл 60.5 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.7¹ дахь заалттай нийцэж байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө 12.2 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 43.4 сая төгрөгийг нэмэлт дансанд орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн байна.

Үүнээс хангамж бараа материалын зардалд 9.6 сая төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардалд 22.5 сая төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 8.1 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна. 15.3 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана" гэж заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчсөн 21.2 сая төгрөгийн зөрчил, Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах тухай өмнө жилийн Санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгөгдсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажилаагүй зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүлж, байгууллагын дотоод хяналтыг сайжруулах, Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар батлагдсан зардлын эдийн засгийн ангиллыг зөрчихгүй байх тухай 2 зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

Аудитыг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Л.Мөнх-Оргил, гүйцэтгэж, хяналтыг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер Б.Тэгшдэлгэр, дарга, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 3/69 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 2 хувиар тогтоов.

¹ Энэ хуулийн 43 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд төсвийн жил дуусахад төсвийн захирагчийн төсөв зарцуулах эрх нь дуусгавар болох бөгөөд төсвийн захирагчийн төсвийн зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд татан төвлөрүүлнэ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 790.0 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 15.8 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 12.6 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллага Тэргүүн дэд, дэд, орлогч дарга, тээврийн хэрэгсэл, албан тасалгаа, дүрэмт хувцас, албан томилолт, нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж, бусад хангамж, цахим худалдан авалт, Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд хориглосон зарим асуудал, Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт 29 асуудлаар хяналтыг хэрэгжүүлэхэд дараах зөрчил илэрсэн. Үүнд:

- Хилийн цэсийн самбар, хаалгыг нийт 21.2 сая төгрөгөөр барьж байгуулсан байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3.1² дэх заалтыг зөрчсөн ба нийцсэн бөгөөд зохистой байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэв.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

Байгууллагын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн нийцлийн асуудлыг авч үзсэн бөгөөд аудитын санал дүгнэлтэд хамруулан үзээгүй болно.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар нь тус хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т заасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 3 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгаж байна.

Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 онд байршуулсан мэдээллийг түүвэрлэн хянаж үзэхэд:

- Таван саяас дээш үнийн дүн бүхий худалдан авалтын мэдээллээс 9 удаагийн 279.0 сая төгрөг, цалингаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 12 удаагийн 349.3 сая төгрөг, зарлагын 8 удаагийн 91.9 сая төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй байна.
- Тайлант оны 4 дүгээр сард Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийг огт мэдээлээгүй
- хагас, бүтэн жилээр оруулах мэдээллээс байгууллагын батлагдсан төсөв, дараа жилийн төсвийн төслөөс бусад бүх мэдээллийг мэдээлээгүй байна.

Эдгээр нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, 6.1.4, 6.1.5, 6.4.3, 6.4.4, 6.4.5, дахь заалттай нийцэхгүй байгаа ба "нийцсэн бөгөөд зохистой" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

² хөшөө, дурсгал, орон нутгийн угтах, үдэх хаалга барьж байгуулах;

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн бусад хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 3010.1 сая төгрөгийн зөрчилд 4 зөвлөмжийг өгч, 168.2 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	4	3010.1	3	3010.0	
Албан шаардлага	1	168.2	1	168.2	100
Нийт дүн	5	3178.3	4	3178.2	80

Төсвийн тухай хуулийн холбогдох заалтын дагуу санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг иж бүрэн бэлтгэж, аудитын байгууллагад ирүүлж байх, Цаашид хэрэгцээ шаардлагагүй бараа материал худалдан авч их хэмжээний нөөц үүсгэхгүй байхаар үйл ажиллагаагаа зохион байгуулах нь зүйтэй байна. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дүрмийн санд өөрчлөлт хийлгэх, Шилэн дансны тухай хууль, журмыг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллах 4 зөвлөмжийн биелэлт 80% хэрэгжүүлж ажилласан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар давтан шалгах онцгой асуудал байхгүй байна.

5. Аудитын илрүүлэлт

Санхүүгийн тайлангийн төлөвлөлтийн шатанд тооцсон эрсдэлийн хүрээнд үндсэн хөрөнгө, бараа материал, урсгал зардал болон Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж үзээд 23.8 сая төгрөгийн алдааг аудитын хугацаанд залруулж, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлээгүйгээс 21.2 сая төгрөгийн зөрчил болон Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтэнд албан шаардлага хүргүүлж, бусад зөрчилтэй асуудалд 2 зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

5.1 Залруулсан алдаа

Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 23.8 сая төгрөгийн залруулга хийсэн болно. Үүнд:

1. Тайлант оны элэгдлийн зардлыг 6.4 сая төгрөгөөр дутуу тооцож тайлагнасан;
2. Нөөцийн бараа данснаас 12.4 сая төгрөгийн нөөцийн өвс худалдан борлуулсан боловч өвсөө зарлага гаргаагүй үлдэгдэлтэйгээр тайлагнасан;
3. Багийн барилгын зураг төсөв 5.0 сая төгрөгөөр хийж гүйцэтгүүлсэн. Зураг төсвийг бүртгэлд тусгаагүй;

5.2 Төлбөрийн акт

Жаргалант сумын засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төлбөрийн акт тогтоогоогүй болно.

5.3 Албан шаардлага

1. Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчин 21.2 сая төгрөгөөр хилийн цэсийн

самбар, хаалга барьж байгуулахад зарцуулсан байгаад албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдэж байна.

2. Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж үзэхэд:

- Таван саяас дээш үнийн дүн бүхий худалдан авалтын мэдээллээс 9 удаагийн 279.0 сая төгрөг, цалингаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 12 удаагийн 349.3 сая төгрөг, зарлагын 8 удаагийн 91.9 сая төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй байна.
- Тайлант оны 4 дүгээр сард Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийг огт мэдээлээгүй
- хагас, бүтэн жилээр оруулах мэдээллээс байгууллагын батлагдсан төсөв, дараа жилийн төсвийн төслөөс бусад бүх мэдээллийг мэдээлээгүй байна.

Эдгээр нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, 6.1.4, 6.1.5, 6.4.3, 6.4.4, 6.4.5, дахь заалттай нийцэхгүй байгаа ба "нийцсэн бөгөөд зохистой" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах зөвлөмж хүргүүлсэн ба зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй тул албан шаардлага хүргүүлсэн болно.

5.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Байгууллагын дотоод хяналт хариуцсан нэгж нь байгууллагын дотоод хяналт хийх ажлын төлөвлөгөөг батлуулж, төлөвлөгөөт хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн алдаа зөрчилд зөвлөмжийг өгч ажиллаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.6 дахь заалттай нийцэхгүй, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Дотоод хяналтын ажлын төлөвлөгөөг батлуулахдаа Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-ын 4.1-д заасан чиглэлийг баримтлах, алдаа зөрчлийг арилгах хугацаатай зөвлөмжийг өгч, хэрэгжилтийг тооцож ажиллах

2. Зардлын эдийн засгийн ангиллын талаар:

Илрүүлэлт:

Тайлант онд Засаг даргын нөөц хөрөнгөнөөс 1.9 сая төгрөгийг байгууллагын халаалтын зардалд, бага үнэтэй түргэн элэгдэх аж ахуйн зүйлс худалдан авах зардлаас 0,8 сая төгрөгийг мотоциколийн үнийн үлдэгдэлд төлсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалын хавсралтаар батлагдсан зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар журмыг мөрдөж ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 9 дүгээр сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Данс бүртгэлд бүртгээгүй	3	23.8	3	23.8			3	23.8				
Дүн	3	23.8	3	23.8			3	23.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль зөрчин Хилийн цэсийн самбар, хаалга барьсан	1	21.2			1	21.2						
Байгууллагын дотоод хяналтын төлөвлөгөө батлуулж, хяналт шалгалт хийгээгүй.	1	-					1	-				
Зардлын эдийн засгийн ангилал зөрчсөн.	1	2.7					1	2.7				
Дүн	3	23.9			1	21.2	2	2.7				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		/сая төгрөгөөр/					
			Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Мэдээлэл оруулаагүй.	1	720.3			1	720.3		
Нийт дүн	1	720.3			1	720.3		

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХОЁР ДАХЬ ШАТАНД ХЯНАСАН:
 ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
 АНХАН ШАТАНД ХЯНАСАН:
 АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
 АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР ОГНОО:

Б.ТЭГШДЭЛГЭР ОГНОО:

Б.ДАВААНЯМ ОГНОО:

АУДИТОР

Л.МӨНХ-ОРГИЛ

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 сарын 24 өдөр

№ 25/А2260439 /ХӨА2023/49
НА - СТА - ТЦЗ

Мөрөн сум

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. Таван саяас дээш үнийн дүн бүхий худалдан авалтын мэдээллээс 9 удаагийн 279,063,855 (хоёр зуун далан есөн сая жаран гурван мянга найман зуун тавин таван) төгрөг, цалингийн зардлаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 12 удаагийн 349,377,700 (гурван зуун дөчин есөн сая гурван зуун далан долоон мянган долоон зуун) төгрөг, зарлагын 8 удаагийн 91,866,873 (ерэн нэгэн сая найман зуун жаран зургаан мянга найман зуун далан гурван) төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй байна.
2. Тайлант оны 4 дүгээр сард Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийг огт мэдээлээгүй байна.
3. Хагас, бүтэн жилээр оруулах мэдээллээс байгууллагын батлагдсан төсөв, дараа жилийн төсвийн төслөөс бусад бүх мэдээллийг мэдээлээгүй байна.
4. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах зөвлөмж хүргүүлсэн ба зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.

Дээрх зөрчил нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, 6.1.4, 6.1.5, 6.4.3, 6.4.4, 6.4.5 дах заалттай нийцэхгүй байгаа ба “нийцсэн бөгөөд зохистой” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.” Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 тоот тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.11 “хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр өгөөжтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн

ШААРДАХ нь:

1. Дээрх Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчлийг таслан зогсоож, цаашид хууль, журмын холбогдох заалтуудыг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллах

2. Албан шаардлагын биелэлтийг 2023 оны 9 дүгээр сарын 10-ны дотор Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт¹ ирүүлэхийг Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга Ж. Амартүвшин, нягтлан бодогч П.Лувсанпэрэнлэй нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

А.ЭРДЭНЭБААТАР

АУДИТОР:

Л.МӨНХ-ОРГИЛ

¹ Хөвсгөл аймаг, Мөрөн сум 8-р баг, Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байрны 3 дугаар давхар, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газар 302 тоот Утас: 70384043

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 сарын 24 өдөр

№ 24/А.2.260439/ХӨА-2023/49
#А-СТА-Т#3

Мөрөн сум

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Хөвсгөл аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчин 21,251,700 (Хорин нэгэн сая хоёр зуун тавин нэгэн мянга долоон зуун) төгрөгөөр хилийн цэсийн самбар, хаалга барьж байгуулсан зөрчил илэрлээ.

Дээрх зөрчил нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3.1дэх заалт “хөшөө, дурсгал, орон нутгийн угтах, үдэх хаалга барьж байгуулах,”-тай нийцэхгүй байгаа ба “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.” Монгол улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 тоот тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.11 “хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр өгөөжтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн

ШААРДАХ нь:

1. Төсвийн хөрөнгийн зарцуулалттай холбоотой зөрчлийг таслан зогсоож, цаашид Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн холбогдох заалтуудыг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллах;
2. Албан шаардлагын биелэлтийг 2023 оны 9 дүгээр сарын 10-ны дотор Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт¹ ирүүлэхийг Жаргалант сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга Ж. Амартүвшин, нягтлан бодогч П.Лувсанпэрэнлэй нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

АУДИТОР:

А.ЭРДЭНЭБААТАР

Л.МӨНХ-ОРГИЛ

¹Хөвсгөл аймаг, Мөрөн сум 8-р баг, Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байрны 3 дугаар давхар, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газар 302 тоот Утас: 70384043